

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การนิเทศภายในโรงเรียนถือเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีน้อยมาก และขาดหลักเกณฑ์ พร้อมทั้งกระบวนการที่ถูกต้อง อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร และครูขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก และขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน ขาดการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากหน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น^๑ ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนได้พัฒนา บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวจึงต้องจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน และเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในด้านต่างๆ เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้ เทคนิค และวิธีการสอนที่หลากหลาย การผลิต และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น การนิเทศเป็นเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูดำเนินการสอนได้ จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้นิเทศเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด กล่าวคือต้องให้ความสำคัญ และจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งทำให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมต่อไป^๒

การนิเทศการศึกษาจึงเป็นหัวใจของการพัฒนาครูให้มีคุณภาพและส่งผลให้เกิด การพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ การนิเทศการศึกษาที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์กับครูด้านการพัฒนาตนเอง เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม เช่น แก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการเรียนการสอน ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารหลักสูตร รู้จักใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ หรือนวัตกรรมทางการศึกษา ส่งเสริม การศึกษาค้นคว้า วิจัย และหาสิ่งที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน แต่การนิเทศส่วนใหญ่ยังไม่ บรรลุตามเป้าหมายและยังมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่เสมอ เช่น ครูผู้สอนมีความรู้สึกว่าการนิเทศเป็นการเพิ่ม ปัญหาแก่ครูผู้สอนมากกว่าจะเป็นการช่วยแก้ปัญหา เพราะการนิเทศเป็นลักษณะที่เป็นการวัดผลการ สอนการตรวจดูผลงานมากกว่า ทำให้ครูผู้สอนรู้สึกหวาดกลัว ประหม่า ขาดความเชื่อมั่น ไม่ชอบใจ เพราะเกิดความรู้สึกว่าผู้นิเทศจะมาจับผิด และความต้องการในการนิเทศโดยทั่วๆ ไปนั้นเป็นความ

^๑วิวัฒน์ ตู้งานง, คู่มือนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อมาตรฐานการศึกษา, (นครราชสีมา : สำนักงานการ ประถมศึกษา, ๒๕๔๒), หน้า ๘.

^๒ชิรา บุตรพรม, “การศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูผู้สอนโรงเรียนนาหลวง สังกัด กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ๒๕๕๓), หน้า ๓.

ต้องการของศึกษานิเทศก์ที่ต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ มากกว่าเป็นความต้องการของครู ที่จะขอรับการนิเทศการสอน^๓

สถานศึกษาในอำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ มีโรงเรียน ๕๒ โรงเรียน ๑๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลด่านช้าง จำนวน ๖ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านวังซ้อง (ราษฎร์สุริยศึกษา) โรงเรียนบ้านหนองละมาน โรงเรียนวัดหนองปลาไหล โรงเรียนบ้านหนองคล้า โรงเรียนบ้านทุ่งท่าเสา และโรงเรียนวัดด่านช้าง ตำบลตาซัด จำนวน ๗ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านหนองเจ็ดหาบ โรงเรียนวัดสังขสุทธาวาส โรงเรียนวัดธรรมรักขิตาราม โรงเรียนบ้านดงคู้ โรงเรียนวัดโพธิ์ขวัญ โรงเรียนโรงเรียนบ้านจั่วแบ และโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๕๙ (วัดสังขวิจิตร) ตำบลตาสัง จำนวน ๕ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดจันทร์ทอง โรงเรียนวัดคลองสอง หนอง โรงเรียนวัดตาสังใต้ โรงเรียนวัดบ้านไผ่ และโรงเรียนวัดบ้านวัง ตำบลท่าจั่ว จำนวน ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลบรรพตพิสัย(วัดส้มเสี้ยว) โรงเรียนบ้านหนองน้ำเขียว และโรงเรียนวัดท่าจั่ว ตำบล บางตาหงาย จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดวิจิตราราม โรงเรียนวัดมงคลสถิตย์ และโรงเรียน บ้านปึงราษฎร์ ตำบลบางแก้ว จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดบางแก้ว(บางแก้วพิทยาคม) โรงเรียนวัดประสาธวิถิ์ และโรงเรียนวัดโบสถ์สามัคคีธรรม ตำบลบึงปลาหู จำนวน ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านหนองมะขาม และโรงเรียนราษฎร์ร่วมสามัคคี ตำบลบ้านแดน จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดบ้านแดน โรงเรียนวัดเขาห้วยลุง และโรงเรียนวัดเทพสถาพร ตำบลหนองกรด จำนวน ๗ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดบ้านพลึง โรงเรียนชุมชนบ้านคลองเคียน(ประชาสามัคคี) โรงเรียนวัด หนองกรด โรงเรียนวัดธรรมจริยवास โรงเรียนบ้านใหม่(ราษฎร์บูรณะ) โรงเรียนบ้านหนองเสือ และ โรงเรียนวัดคลองธรรม ตำบลหนองตาสูง จำนวน ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดหนองตาสูง โรงเรียนวัด คลองจินดา โรงเรียนบ้านโคกกวาง และโรงเรียนวัดจิกลาด ตำบลหูกวาง ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนหัด ไทยวิทยาอุทิศ และโรงเรียนวัดหูกวาง(เป็รื่องอุ้นอุทิศ) ตำบลอ่างทอง จำนวน ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดอ่างทอง โรงเรียนวัดท่าแรด โรงเรียนวัดวิมลประหารราษฎร์ และโรงเรียนวัดบ้านคลอง ตำบลเจริญผล จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดเจริญผล โรงเรียนวัดมาบมะขาม โรงเรียนวัด ศรัทธาราม^๔ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสมัธยมศึกษาตอนต้น จึงมีระบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันตาม บริบทของแต่ละโรงเรียน

การปฏิรูปการเรียนรู้ นั้น ครูถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการพัฒนา เพราะครูเป็นผู้มี บทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เป็นผู้สร้างเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรมและมีบุคลิกภาพ ครูจึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและทักษะทั้งด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านการจัดการ

^๓นิพนธ์ ไทยพานิชย์, คู่มือการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน, (นครพนม : โรงพิมพ์ ส.วัฒนา, ๒๕๓๕), หน้า ๑๓.

^๔สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒, ข้อมูลโรงเรียนในอำเภอบรรพตพิสัย, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.nsw2.go.th>, [๑๕ ต.ค. ๒๕๕๙].

เรียนการสอน ด้านวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ^๕ ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนรู้จึงเป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา ครูถือเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญ และจำเป็นต้องได้รับการนิเทศ การพัฒนาฝึกอบรมเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศจึงถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ในการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพของการศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการนิเทศ^๖

ในการนิเทศให้ประสบผลสำเร็จด้วยดีนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ให้การนิเทศ ในสถานศึกษาอำเภอบรรพตพิสัย พบว่า ปัญหาการนิเทศการศึกษาเกิดจากการขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถทางการพัฒนาหลักสูตร ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ครูมีภาระงานมาก ขาดงบประมาณและแหล่งเรียนรู้ ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และขาดการประเมินผลที่ได้มาตรฐาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ โดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการนิเทศภายในที่จะช่วยให้ผู้รับการนิเทศและผู้ให้การนิเทศทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีน้ำใจไมตรีระหว่างกัน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีให้มีความเคารพนับถือกันตามสมควรแก่ฐานะ เป็นเครื่องประสานความรักความสามัคคี และความยุติธรรม ของสถานศึกษาให้คงอยู่และดำเนินไปได้ด้วยดี อีกทั้งช่วยส่งเสริมศีลธรรมและป้องกันความประพฤติเสื่อมเสียในสถานศึกษาได้อย่างดียิ่ง เพราะคุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยม และไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย ซึ่งในการนิเทศภายในนั้นผู้รับการนิเทศ ก็ต้องการให้ผู้นิเทศใช้คำพูดที่ไพเราะ อ่อนหวาน วางตนเสมอต้นเสมอปลาย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีทั้งสองฝ่าย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนคนหนึ่งในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ ได้เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน และปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ เพราะหลักธรรมนี้จะเป็เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศเกิดความสามัคคี อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข อีกทั้งเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น ทำให้การทำงานร่วมกันในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

^๕ศิริ เพชรศิริ, “รายงานการนิเทศการเรียนการสอนแบบ TEACH เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนศรีชมพูนุทยา อำเภอฟิสัย จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต ๒”, รายงานการนิเทศการเรียนการสอน, (โรงเรียนศรีชมพูนุทยา ๒๕๔๕), หน้า ๒.

^๖รุ่งทิพย์ รุ่งเรือง, “สภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร สหวิทยาเขตกรุงธนบุรี ๓”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๖), หน้า บทคัดย่อ.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในของครูผู้สอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางในการวางแผนพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดคำถามของการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๓.๑ สภาพการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในของครูผู้สอนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๑.๓.๓ แนวทางในการวางแผนพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา ประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้านระยะเวลา และขอบเขตด้านตัวแปร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ทั้ง ๑๐ ด้าน คือ ๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ๒. ด้านการจัดระบบการเรียนการสอน ๓. ด้านการบริหารบุคลากร ๔. ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ๕. ด้านการจัดวัสดุอุปกรณ์ ๖. ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ ๗. ด้านการปฐมนิเทศครูใหม่ ๘. ด้านการจัดบริการพิเศษให้แก่นักเรียน ๙. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน และ ๑๐. ด้านการประเมินผลการสอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยวาจา อัจฉริยา สมานัตตตา ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ จำนวน ๔๘๐ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๒๑๔ คน เป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ R.C.Krejcie and D.W.Morgan ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

๓. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งให้ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ จำนวน ๗ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ สถานศึกษาในอำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๙ โดยเริ่มตั้งแต่ เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ ถึง เดือนมีนาคม ๒๕๖๐ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๒. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของครูผู้สอนโดยใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการนิเทศภายใน หมายถึง วิธีการในการนิเทศภายในของครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต ๒

ผู้นิเทศ หมายถึง ผู้บริหาร หรือบุคลากรภายในโรงเรียนทำปฏิบัติหน้าที่ นิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต ๒

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนที่รับการนิเทศภายใน ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต ๒

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในเขตอำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต ๒

การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่ปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู เพื่อให้เกิดแนวทางการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพในด้านต่อไปนี้

๑. **ด้านการพัฒนาหลักสูตร** หมายถึง การออกแบบหรือปรับปรุงหลักสูตรที่จะนำมาใช้ โดยคำนึงถึง บุคลากร เวลา สถานที่ และเทคนิควิธีการสอนต่างๆ รวมทั้งการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร การจัดทำมาตรฐานวิชาการ การพัฒนาแผนการเรียนการสอนและบทเรียน

๒. **ด้านการจัดระบบการเรียนการสอน** หมายถึง การจัดทำแผนงาน เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของงาน ได้แก่ การจัดชั้นเรียน การจัดตารางสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดครูเข้าสอน

๓. **ด้านการบริหารบุคลากร** หมายถึง การสรรหา การคัดเลือก การมอบงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร

๔. **ด้านการจัดหาสื่ออำนวยความสะดวก** หมายถึง การวางแผน การจัดเตรียมสื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดหาอาคารเรียน อาคารประกอบ และการพัฒนาคุณลักษณะของเครื่องใช้ต่างๆ ให้เหมาะสม

๕. **ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์** หมายถึง การตรวจ และเลือกวัสดุอุปกรณ์ การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน

๖. **ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ** หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้า และเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น

๗. **ด้านการปฐมนิเทศครูใหม่** หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และความเข้าใจในการปฏิบัติแก่ครูใหม่

๘. **ด้านการจัดบริการพิเศษให้แก่นักเรียน** หมายถึง การจัดบริการให้แก่เด็กเรียนที่สนับสนุนกระบวนการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักการสอน

๙. **ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน** หมายถึง โดยใช้การเรียนการสอนเป็นสื่อ เช่น การให้ข่าว การขอความร่วมมือ การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งต่างๆ

๑๐. **ด้านการประเมินผลการสอน** คือ การวางแผนการจัดระบบประเมินผลการปฏิบัติงานกิจกรรมในทุกด้านที่เกี่ยวกับการสอน

หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ หมายถึง ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กันระหว่างผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ช่วยเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน ประกอบด้วย ๔ ประการ ดังนี้

๑. **ทาน** หมายถึง การให้การนิเทศที่มีการแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น

๒. **ปิยะวาจา** หมายถึง การนิเทศโดยการพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับการนิเทศ

๓. **อรรถจริยา** หมายถึง การนิเทศด้วยการช่วยเหลือกันซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ

๔. **สมานัตตตา** หมายถึง การให้การนิเทศอย่างสม่ำเสมอ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

เพื่อประโยชน์ในงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ ได้ทราบถึงสภาพการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒

๑.๗.๒ ได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒

๑.๗.๓ ผลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในของครูผู้สอน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในสถานศึกษา อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ ต่อไป